

Minister for kulturelle anliggender *K. Helweg Petersens* svar (2. september 1971):

Det kan oplyses, at der i kystzonen mellem Jøns Kapel og Vang fra gammel tid har været foretaget brydning af granit, ligesom der har foregået en mindre granitbrydning i Ringedal.

I 1966 fremkom der projekter om yderligere stenbrydning i dette område. Forskellige selskaber var interesseret i at overtage det daværende selskab De danske Granitbrud A/S' rettigheder for brydning. Da området er af stor fredningsmæssig værdi, medførte disse ønsker, at bl. a. fredningsplanudvalget drøftede mulighederne for at bevare disse arealer i størst muligt omfang. På daværende tidspunkt var der kun begrænsede fredninger ved Jøns Kapel og ved Lille Ringebakke.

I oktober 1967 fremkom et projekt, der omfattede etablering af et udskibningssted for stenprodukter syd for Vang havn.

Det lykkedes ved forhandlinger at etablere en aftale med selskabet om fredning uden erstatning af visse af de arealer, som selskabet ejede, og som var fredningsmæssigt særlig værdifulde. For de arealer, hvor stenbrydning skal ske, er der opstillet vilkår om, hvordan arbejdet skal foregå for at sikre visse naturfredningsmæssige hensyn. Denne aftale er som en deklaration tinglyst på de ejendomme, som selskabet ejer.

Det kan oplyses, at fredningsplanudvalget den 18. februar 1971 rejste sag for fredningsnævnet om en formodet tilsidesættelse af fredningsbestemmelserne under udøvelse af selskabets virksomhed. Det var bl. a. spørgsmålet om etablering af oplagringsmateriale, der blev påtalt.

Fredningsnævnet fandt imidlertid ikke anledning til påtale, efter at selskabet bl. a. havde givet tilsagn om, at visse forhold ville blive ændret.

Ministeriet for kulturelle anliggender har fra fredningsplanudvalget for Bornholms amt indhentet en udtalelse i anledning af en skrivelse af 30. maj 1971 til statsministeren fra en beboer i Vang om en klage over forholdene. Det fremgår af udvalgets udtalelse af 26. august 1971, at Vang Granit A/S efter udvalgets opfattelse opfylder de i deklarationen anførte bestemmelser inden for det område, der er omfattet af stenbrydningen.

Der foregår store opgravninger for tiden, da selskabet er ved at forberede store brydningsområder. En sådan aktivitet vil i sig selv medføre, at der opstår store „skår“ i landskabet, hvilket var forudset, da aftalerne blev indgået. I det store og hele må bestemmelserne om placering af afrømnings- og affaldsprodukterne dog anses for at være overholdt.

Når de store afrømninger af området er afsluttet, bør der straks iværksættes foranstaltninger til udførelse af en slørende beplantning.

På stenbrydningsområdet og i dets nærmere omgivelser er der i de seneste måneder opstået ulemper på grund af støj- og støvforurening fra værket.

I anledning af ministeriets henvendelse til fredningsplanudvalget har udvalget anmodet sundhedskommissionen for Hasle kommune om en udtalelse.

Sundhedskommissionen har herefter forelagt udvalget en ekstraktudskrift af Hasle sundhedskommissions forhandlingsprotokol fra møde den 17. august 1971.

Af denne udskrift fremgår, at sundhedskommissionen har indskærpet Vang Granit A/S at fortsætte med effektive foranstaltninger til nedbringelse af ulemperne samt senest den 1. november 1971 at fremkomme med et forslag underbygget af et bindende tilbud fra et kvalificeret firma til snarlig løsning af støj- og støvproblemet. Endvidere har sundhedskommissionen fastsat nærmere bestemmelser vedrørende sprængning og knusning samt pålagt virksomheden straks at foretage en betydelig forbedring af støv- og støvproblemet på virksomhedens veje.

Udvalget har for sit vedkommende taget sundhedskommissionens meddelelse til efterretning og afventer herefter det af Vang Granit A/S pålagte projekt til løsning af støj- og støvproblemet, idet udvalget dog vil følge stenbruddets virksomhed nøje indtil da.

Det kan i øvrigt bemærkes, at fredningsmyndighederne i forbindelse med debatten om granitbrydning ved Vang har søgt at sikre de naturfredningsmæssigt værdifulde landskaber, som dette afvekslende klippe- og stenlandskab indeholder. Der verserer for tiden for overfredningsnævnet fredningssag for arealer syd og øst for selskabets ejendomme